

שבועות פרק שלישי שבועות

כה.

עין משפט גר מצוה

ב א מיי פ"א מהלכות
שבועות הלכה ב סמג
לאוין רלח טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף א:
ב א מיי פ"ג מהלכות
נדרים הלכה א סמג
לאוין רמב טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף א:
ב א מיי פ"ה מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ו מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ז מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ח מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ט מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:

אלא כי קתני מידי דהיי"ל אמירי דבר ממשא ב'. תימה דצוקף
מכות (דף עב. וס) דקאמר וליחשב נמי כגון דלמר שבועה
שלא אחרוש ציו"ט ודחיק לנימנר האי תנא לית ליה איסור כולל
ולישני כי הכא דלא קתני מידי דחילי אמירי דלאו בר מששא וי"ל
דעדיפא מיניה משני התם:

חומר בנדרים שהנדרים חלים על
דבר מצוה בדבר הרשות.
צ"ב דנדרים (דף ע"ג) נפקא לן
מדכתיב לה' ובריש מסכת נזיר (דף
ה. וס) דרשינן מיין ושכר זיזר
לאסור יין מצוה כיון הרשות ותימה
תרי קראי למה לי הא איתקוש
נדרים וזירות אהדי צריש מסכת
נדרים (דף ג.) וי"ל צריש דזירות
אוסר כל יין עליו לנדר חילי אין
מצוה כיון הרשות אבל נדרים שאינו
אוסר עליו אלא המצוה כגון סוכה
ושופר ולולב ותפילין אימא דלא
חילי ואי כתיב נדרים ה"ל לפי שאוסר
המצוה עליו אבל צמיר שאוסר עצמו
על היין לא חילי נדרים וי"ל גופייהו
כשאוסר עצמו הסוכה לא חילי:

מה שאין כן בשבועות. צ"ב כ'
דנדרים (דף ע"ג) פריך מ"ש
נדר דכתיב כי יזור נדר לה' שבועה
נמי הכתיב או השבע שבועה לה'
ומשני הא דלמר ישיבת סוכה עלי
הא דלמר שלא אשב צכוכה משמע
דנדרים לפי שאוסר סוכה על עצמו
ראוי שיחול הנדר שאוסר הסוכה עליו
כקרנן וסוכה אינה מצוה לעשות
מצוה אבל שבועה שאוסר עצמו על
הסוכה אין השבועה חלה דמשועבד
הוא לעשות מצוה ותימה א"כ מה
חומר יש נדרים מנשבעה שבועה
נמי חילי כה"ג כי אמר ישיבת סוכה
עלי שבועה עליה חלה חפלא עליה
דכאמר חפלא עליה חלה נמי שבועה
דכאמר דביתיה (פ"ק) (דף ע"ג) וצ"ב
ד' נדרים (דף ע"ד) גבי שבועה שוא
צאומר יאסרו כל פירות שבעולם עלי
שבועה אס לא ראיית גמל פורח
צאור והדלמר צריש נדרים (דף ע"ג)
אידי דמנא נדרים דמיסתק חפלא
עליה תנא נמי חרמיס דמיסתק
חפלא עליה ולאפוקי שבועה דלמר
נפשיה מן חפלא היינו דהוי נמי כה"ג
דאסר נפשיה מן חפלא אבל נדרים
וחרמיס אינן אלא צענין דמיסתק
חפלא עליה וי"ל דהיינו חומר נדרים
דככל ענין דחל על דבר הרשות חל
על דבר מצוה דהיינו כשאוסר חפץ
על עצמו אבל כשאוסר עצמו על
החפץ אינו חל אפי' דבדר דקונים
כשאומר קונס גופו על החפץ דקונס
היינו כקרנן ולא שייך על עצמו אבל

בשעת קאמר. הא דלמר' דבר שזדונו לאו לא קתני בשעת
הוא דלמר שבועה ציטוי חטאת היא: **וליס** זיה מששא. שאישן
ושלא אישן שהשינה אין זה מששא: **שאווק** צרוק לים לא גרסי'
הכא: **בתני'** אחד נדרים של אחרים. כדמפרש שמתן פלוני

כ: שאין צהן ממש. תרי גווי
משמע שאין צהן ממש כגון שינה
ומשמע שאין צהן הייה כגון שאזרוק
צרוק לים: א"כ. דדייקת להרע או
להטיב אין לי כו': מריבוי הסכוב.
לכל אשר יצטא ויקרא [ה. גמ' הנדרים
חלים על דבר מצוה. קונס סוכה
שאינו עושה לולב שאינו נוטל אסור
ובנדרים מפרש טעמא צפרק וחלו
מותרין (דף ע"ג): **מה** שאין כן
בשבועות. כדמתן צמתני' [פ. ו] וילין לה
לקמן (דף ע"ג). מתקראי: נדר אינו
חל על השנייה כגון קונס שאינו יאן
דקונס לשון הקדש הוא וחמאי
ליחול הקדש אבל קונס עיני
בשינה חל אשין: **מלקין** אומר.
משום שבועה שוא דדבר שא"כ
הוא ומשנבע יתמה לשקר. אלמא
לאו שבועה ציטוי הוא דקתני וישן
לאלתר: **ליסי** בנשכא. זרוק פלוני
או לא זרוק אין זה שבועה ציטוי
אלא שבועה שוא שהרי אין פלוני
צריש זרוק ולא לזרוק: **רצ**
כר"ע. דמחייב בנשבע: **ושמואל**
כרבי ישמעאל. דמחייב ליה [רקן]
לנשא: **אליבא דר' ישמעאל ר"ע**
לא פליגי כגון קונס דבר מצוה
הוא דלא מחייב ליה רצ אליבא
דכרי ישמעאל וליתא לפלוגתא
דכרי ושמואל אליבא כדמפרש
ואזיל: **כי** פליגי בנשבע דר"ע.
כגון רצ דכרי פליגי ולא
דשמואל כמנאי דאפי' לר"ע פטר
ליה שמואל וכל שכן לר' ישמעאל:
ד'.

שאישן ו**שלא** אישן: איני (ד'
ימים מלקין אותו וישן לאלתר התם דאמר ג' הכא דלא אמר ג':
שאווק צרוק לים ו**שלא** אזרוק: איתמר (שבועה שזרק פלוני צרוק לים
ושלא זרק רב אמר ר' חייב ו**שמואל** אמר פטור רב אמר ר' חייב איתיה
בלאו והן ו**שמואל** אמר פטור ליתיה בלהבא לימא בפלוגתא דר'
ישמעאל ור"ע קא מופלגי רתנן ר' ישמעאל אומר אינו חייב אלא על
העתיד לבא שנאמר להרע או להטיב אמר לו ר"ע א"כ אין לי אלא
דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה והטבה
מנין אמר לו מריבוי הכתוב אמר לו אם ריבה הכתוב לכך ריבה הכתוב
לכך רב דאמר כר"ע ו**שמואל** דאמר כר' ישמעאל אליבא דר' ישמעאל כולי
עלמא לא פליגי השתא מילתא דאיתא בלהבא לא מחייב עליה רבי ישמעאל
לשעבר מילתא דליתא בלהבא מיבעיא כי פליגי אליבא דר"ע רב כר"ע
ושמואל אמר עד כאן לא מחייב ר"ע התם לשעבר אלא מילתא דאיתא
בלהבא מחייב ר"ע לשעבר אבל מידי דליתיה בלהבא לא לימא בפלוגתא
דכרי

שבועה בכל ענייני שבועה אינה חלה על דבר מצוה כדבר הרשות דהיינו כשאוסר עצמו על החפץ וצרינו אלחנן תירץ צ"ב ר"י דשבועה
אפי' כשאומר ישיבת סוכה עלי שבועה אסר נפשיה מן חפלא לשון שבועה לא שייך אלא על עצמו וקונס לא שייך אלא על החפץ
שאוסר על עצמו כקרנן ולכך חלה נמי שבועה על השינה דלמר נפשיה עליה אבל נדר אמר שיהא עליו ואין זה ממש וצ"ב
דנדרים (דף ע"ג) מסיק רבינא דנדרים נמי חלים מדרבנן על דבר שאין צו ממש והשתא אחי שפיר הא דלמר צריש נדרים (דף ע"ג)
לאפוקי שבועות דלמר נפשיה מן חפלא ור"מ מפרש דלקמן (דף ע"ג) וצ"ב ד' נדרים (דף ע"ג) לא מייירי שאמר לשון זה יאסרו עלי
בשבועה אלא הי"ק כשאומר לשון ש"י שבועה אוסר פירות עליו ומייירי שאומר שבועה שלא אוכל פירות וצרוו צפריס ל"ג שבועה אבל
אמר יאסרו שבועה אינו כלום אפי' דבדר הרשות משום דלמר חפלא עליה והשתא נמי יחול חומר נדרים מנשבעות: **א"כ** ו**הא"ל**
יוחנן. למאי דס"ד השתא דלעולם קאמר תימה דמקשה ליה צריש פירקין (דף ע"ג) גבי שבועה שאוכל ושלא אוכל וי"ל דגבי אכילה
ליכא למיטעי דלעולם קאמר ולא הוצרך התנא לפרש דלאלתר קאמר א"כ התם נמי שייך שפיר לעולם כגון שנשבע על ככר שלפניו:
ושמואל דאמר כר' ישמעאל. וא"ת והא לעיל קאמר שמואל טעמא משום דליתא בלהבא וי"ל דאין זה מדברי שמואל אלא הש"ס
מפרש כן אליבא וכענין זה יש צכמה מקומות צ"ב: **רב** דאמר כר"ע. הק' ה"ר עורא הנצי"ל דהשתא רצ דרש
ריבוי ומיעוטי ובהגוזל קמא (צ"ק דף ע"ג) סבר רצ כר"מ דלמר אומרים צעדים הרי שכן לפניך דאין נגולים כמקרקעי ומאן דאית
ליה דעבדים כמקרקעי דרש כללי ופרטי כדמוכח לקמן צ"ב שבועה הפקדון (דף ע"ג) ובהגוזל צמרא (צ"ק דף ע"ג) וי"ל דאית ליה
שום מיעוטי דממעט עצדים כדפרשיית לעיל צ"ב: (דף ע"ג ד"ה ר"ע):

(א) רש"ל מ"ו, (ב) ג' נ"ג.
כא. (תמורה ג' ג'). א נדרים
ג: (ט) חוספתא נדרים
פ"א, (ד) יבמות ק"ב: נדרים
טו. סוכה ג' ג'. (ה) [קמן]
מט: (ו) גופייהו [כשאוסר]
עלמו על הסוכה לא חיל.
כ"ל רש"ל, (ז) [ג'ל פקין]
דף קט"א, (ח) [נשי' חוס' וימא]
מ: ד"ה ושהו ומוס' צ"ק
יט. ד"ה רב אמי וי"ל.

תורה אור השלם

1. או נפש כי השבע
לבטא בשפתים להרע
או להטיב לכל אשר
יבטא האדם בשבעה
וְעַלְמָם מִמֶּנּוּ וְהָאֵלֹהִים יָדָע
וְאֵשֶׁת לְאִתְּחַת מֵאִלְהֵי:
ויקרא ה' ד'
2. בתוך תתן לו ולא ירע
לְבָבְךָ בַּחֲתֹךְ לוֹ כִּי בְגִלְלֵי
הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרָכְךָ וְכָל
אֱלֹהֵיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂי וְיִבְלֵ
מִשְׁלַח יְדֶיךָ: דברים טו י

מוסף רש"י

שנאמר להרע או
להיטיב. אוכל להטיב לא
אוכל להרע, משמע את
עלמו והוא היין לכל דבר
שזואו כן ולא להשא,
להרע או להיטיב להבא
משמע (ע"ד ב. ב.)
שהנדרים חלים על
דבר מצוה. שבר אמר
קונס שאינו עושה סוכה, או
קונס שאינו מניח תפילין כל
עליו הנדר ואם עשה קס
ליה בגל תל (נדרים יג.)
מה שאין כן בשבועות.
שאין נשבעין לגמל את
המטא, דמשבע ועומד
מהר סיני הוא לקיים
ולכהיל על חלה שבועה עליה
דאין שבועה חלה על
שבועה (שם). על דבר
שאינו בו ממש. כגון
דבור שאין בו ממש (שם).
מלקין אותו. משמע
לשון ומשעה שילת
שבועה מפיו הרי הוא
נשבע על העמוד של אבן
שזואו של זבב. שז"ה על
דבר שזואו אפסר, ומתן
לקמן ט"ז. דהיינו שבועת
שוא ומייבס על זדונה
מכות וכגון שהתרו בו
(סוכה ג.) או: לאלתר
מלקין אותו שישן, הואיל
דנדר צבדנן שאין יכול
לעמוד בו (נדרים טו.).

רבינו הגנאל

שבועה חילא אמירי
דלאו בר מששא הוא.
כגון שאזרוק צרוק
ליים ושלא אזרוק א:
ב א מיי פ"א מהלכות
נדרים הלכה א סמג
לאוין רמב טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף א:
ב א מיי פ"ג מהלכות
נדרים הלכה א סמג
לאוין רמב טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף א:
ב א מיי פ"ה מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ו מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ז מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ח מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:
ב א מיי פ"ט מהלכות
שבועות הלכה א סמג
שם טו"ט ע"ד
סומן רלו סע"ף ד:

(א) ע"י רש"י.